

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 16. februar 2024
(OR. en)

6622/24

MI 174
COMPET 173
IND 84

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	16. februar 2024
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2024) 77 final
Vedr.:	MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET "Årsrapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2024"

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2024) 77 final.

Bilag: COM(2024) 77 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 14.2.2024
COM(2024) 77 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

"Årsrapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2024"

{SWD(2024) 77 final} - {SWD(2024) 78 final}

Indledning

EU's indre marked er, som et af verdens største integrerede markedsområder, kernen i vores konkurrenceevne. Med mere end 440 mio. forbrugere og omfattende stordriftsfordele har det givet EU mulighed for at blive verdens største handelsblok — idet EU's virksomheder tegner sig for en fjerdedel af den globale eksport af tjenesteydelser og en femtedel af højteknologiske varer¹ — og et foretrukket mål for udenlandske investeringer. EU's stabile makroøkonomiske rammer og infrastruktur af høj kvalitet understøtter et investeringsvenligt erhvervsklima og er rodfastet i og støtter en stærk social model for markedsøkonomien.

De seneste års kriser har fremhævet betydningen af at styrke det indre markeds modstandsdygtighed. Kommissionen har taget en række store initiativer for at bevare det indre markeds integritet og styrke EU's industrigrundlag under covid-19-pandemien og efter Ruslands angrebskrig mod Ukraine. I denne udfordrende kontekst og i lyset af stigende global konkurrence bestræber Kommissionen sig på at kombinere den dobbelte grønne og digitale omstilling med et konkurrencedygtigt og bæredygtigt indre marked, hvor ingen lades i stikken. Et velfungerende indre marked gavner forbrugerne gennem lavere priser, diversificerede valg og fælles, tilstrækkeligt beskyttede rettigheder.

EU har nogle meget stærke aktiver at bygge videre på: højt kvalificerede ingeniører, topkvalitet inden for forskning, infrastruktur af høj kvalitet, et solidt produktionsgrundlag, en stærk servicesektor, en konkurrencemæssig fordel inden for udvikling af rene teknologier, højtydende computere, kvanteteknologier og transformative digitale teknologier — og selvfølgelig det indre marked som springbræt.

Den europæiske økonomi står dog over for udfordringer — både mangeårige og nyere — i forbindelse med klimaændringer, geopolitiske forandringer, den rivende teknologiske udvikling, høje energipriser, demografi, mangel på arbejdskraft og færdigheder, strategisk afhængighed og illoyal international konkurrence.

I forbindelse med **meddelelsen "Det indre marked fylder 30"**² fra 2023 drøftedes vejen frem i forhold til, hvordan det indre marked kan uddybes yderligere for at udnytte dets fulde potentiale. Sideløbende hermed gav meddelelsen **"EU's konkurrenceevne på lang sigt"**³ et overblik over udfordringerne for konkurrenceevnen og vurderede dem med udgangspunkt i ni konkurrencemæssige indsatsområder (se figur 1). Denne **meddelelse indeholder en analyse af det indre marked og dets konkurrenceevne, struktureret omkring disse ni konkurrencemæssige indsatsområder** og de tilhørende KPI'er. Den fastlægger også fremtidige prioriteter og indeholder anbefalinger til foranstaltninger, hvor det er relevant.

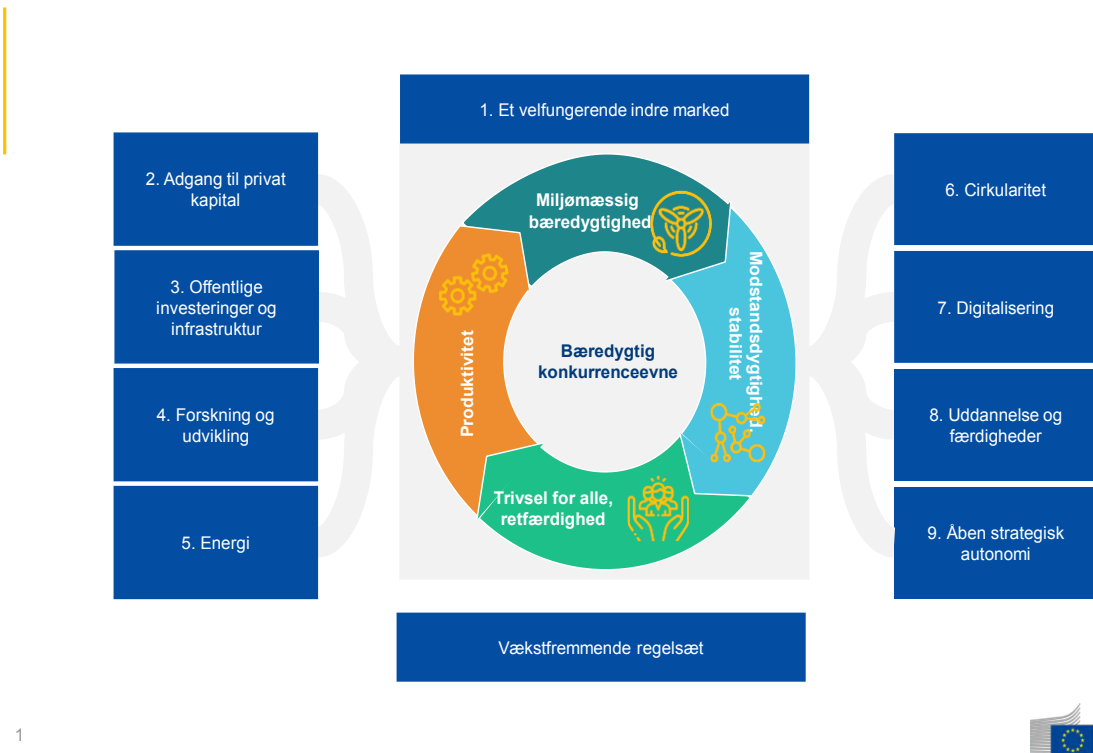
¹ Se resultattavlen for det indre marked ([Økonomisk modstandsdygtighed | Resultattavle for det indre marked \(europa.eu\)](https://economy.europa.eu/economy4/indicators/competitiveness)), afsnittet om handel).

² 30 år med det indre marked af 16. marts 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0162>.

³ EU's konkurrenceevne på lang sigt: efter 2030, 16. marts 2023, https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/Communication_Long-term-competitiveness.pdf.

Kommissionen bidrager således til en første årlig cyklus, hvor Rådet, Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet drøfter fremskridt og nødvendige foranstaltninger vedrørende det indre markeds fremtid og konkurrenceevne.

Figur 1: Definition af konkurrenceevne med udgangspunkt i ni indsatsområder

Kilde: Konkurrenceevne på lang sigt, meddelelse (COM(2023) 168)

1. Et velfungerende indre marked

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁴
KPI 1: Integration i det indre marked	Integration i det indre marked: handel i forhold til BNP	Steg	26,3 % for varer (2022) 23,5 % for varer (2021) 7,5 % for tjenesteydelser (2022) 6,6 % for tjenesteydelser (2021)
KPI 2: Overensstemmelsesunderskud (ukorrekt gennemførelse af direktiver)	Den måler antallet af gennemførte direktiver, for hvilke Kommissionen har indledt traktatbrudsprocedurer for ukorrekt gennemførelse.	0,5 %	1,2 % (2023) 1,3 % (2022)

	Farvekoder:		
	Ingen tilgængelig tendens		
	Forbedret		
	Stabil (ændring ≤ 2 %)		
	Forværret		

⁴ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

Det indre marked er en forudsætning for konkurrenceevnen på lang sigt. Et velfungerende indre marked har givet EU et stærkt økonomisk grundlag i de seneste 30 år: en stor efterspørgselspulje, diversificerede forsyningskilder og muligheder for innovation og opskalering af produktionen, samtidig med at stærke sociale rettigheder og rimelige arbejdsvilkår støttes. Det har vist sig at være et effektivt værktøj til at opbygge modstandsdygtige forsyningskæder, der giver en geopolitisk løftestang, når det er nødvendigt.

Kommissionen og medlemsstaterne har taget fat på hindringerne for et velfungerende indre marked. I 2023 forpligtede medlemsstaterne sig gennem **taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked** til at fjerne 301 forudgående kontroller for erhverv, hvor det ikke står i rimeligt forhold hertil. Taskforcen screenede også over 170 procesrelaterede hindringer for vind- og solenergiprojekter og forpligtede sig til at fjerne halvdelen af dem. Dette mål er allerede blevet opfyldt, idet 60 % af de bekræftede hindringer er blevet afhjulpel. På grundlag af dokumentation fra **problemløsningsnettet for det indre marked (SOLVIT)** blev der i 2023 iværksat et projekt til bekæmpelse af IBAN-relateret forskelsbehandling på det indre marked i den offentlige sektor og inden for telekommunikation.

I løbet af denne mandatperiode traf Kommissionen omgående håndhævelsesforanstaltninger, da de centrale principper for fri adgang til markederne kom i farezonen, eller diskriminerende praksis over for udenlandske erhvervsdrivende blev anvendt. Kommissionen arbejdede navnlig på at imødegå omgøelser af EU-reglerne for offentlige indkøb og forsinket betaling, sikre gennemsigtighed og effektivitet på markeder, der støttes med offentlige indkøb, og forsvare SMV'ers interesser. Værktøjer til forebyggelse såsom direktivet vedrørende gennemsigtighed i det indre marked og den forudgående vurdering af nye restriktioner i national lovgivning om liberale erhverv blev styrket.

I meddelelsen "Det indre marked fylder 30" fastsættes konkrete mål og initiativer for samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne om håndhævelse af eksisterende regler og fjernelse af nationale hindringer, f.eks. i servicesektoren. Kommissionen fastsatte et mål om at reducere overensstemmelsesunderskuddet til 0,5 % (dvs. den maksimale procentdel af ukorrekt gennemførte direktiver). Den faktiske rate blev forbedret i 2023 og nåede op på 1,2 % (se KPI 2), og Kommissionen vil fortsat arbejde sammen med medlemsstaterne for at nå dette mål, idet der kan opnås en **betydelig yderligere vækst**⁵ ved at fjerne nationale hindringer, navnlig gennem en **bedre gennemførelse af vedtagne regler**.

⁵ Kortlægning af omkostningerne ved ikke at virkeliggøre EU, 2019-24, Undersøgelse fra Europa-Parlamentets Forskningstjeneste, 2019 (også nævnt i meddelelsen "Det indre marked fylder 30").
[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/da/document/EPRS_STU\(2019\)631745](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/da/document/EPRS_STU(2019)631745)

Reguleringsmæssig byrde og forenkling

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁶
KPI 17: Lethed med hensyn til overholdelse af lovgivningen (offentlig regulering)	Erhvervslivets opfattelse udledt af besvarelsen af spørgsmålet: "Hvor let er det i dit land for virksomheder at overholde offentlige regler og administrative krav (f.eks. tilladelser, rapportering, lovgivning)? (1 = alt for vanskeligt, 7 = ekstremt let)" i undersøgelsen vedrørende Det Verdensøkonomiske Forums globale konkurrenceevneindeks.	Steg	3,80 (2022) 3.64 (2021)

De reguleringsmæssige byrder er begyndt at falde i EU (se KPI 17), navnlig på grund af indsatsen på EU-plan. I 2022 medførte Kommissionens forslag flere administrative besparelser end omkostninger til en værdi af 7,3 mia. EUR⁷. I marts 2023 foreslog Kommissionen at forenkle formaliteterne for virksomheder, der har aktiviteter i flere medlemsstater, og yderligere udvide og opgradere brugen af digitale værktøjer og processer i **selskabsretten**⁸.

Kommissionen har også forlænget gennemførelsen⁹ af den **fælles digitale portal**¹⁰, EU's flagskibs-e-forvaltningsinitiativ. Siden december 2023 har medlemsstaterne været forpligtet til at give nationale og grænseoverskridende brugere onlineadgang til 21 former for vigtige procedurer¹¹. **Informationssystemet for det indre marked (IMI)** forbinder 12 000 myndigheder og fremmer udveksling for 35 000 registrerede brugere inden for 20 politikområder og på alle EU-sprog. Portalen for udstationeringserklæringer inden for vejtransport¹², der er knyttet til informationssystemet for det indre marked, gør det muligt for vejtransportsektoren digitalt at indsende en enkelt og ensartet udstationeringserklæring for den enkelte fører. Fra februar 2022 til december 2023 blev der indsendt 33 mio. udstationeringserklæringer via portalen. Kommissionen nåede for nylig til enighed med et betydeligt antal medlemsstater om en frivillig elektronisk model for erklæringer om udstationering af arbejdstagere og arbejder på en flersproget portal til sådanne indsendelser. Med **forordningen om et interoperabelt Europa**¹³ indføres en struktureret samarbejdsramme for medlemsstaterne og EU's institutioner, som skal bidrage til at mindske forhindringerne for digitale offentlige tjenester på tværs af grænser og sektorer¹⁴.

Kommissionen har gennemført "én ind, én ud"-tilgangen og indført en obligatorisk konkurrenceevnekontrol og styrket SMV-testen med henblik på kontrol med nye forslag. Den gør også fremskridt hen imod målet om at reducere byrden fra **rapporteringskrav med 25 %**.

⁶ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

⁷ Annual Burden Survey 2022, https://commission.europa.eu/system/files/2023-09/ABS_20230912_0.pdf.

⁸ [Forslag til direktiv for så vidt angår yderligere udvidelse og opgradering af anvendelsen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret — alle dokumenter — Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

⁹ (COM(2023) 534)

¹⁰ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en.

¹¹ Bilag II til forordning (EU) 2018/1724.

¹² <https://www.postingdeclaration.eu/landing>.

¹³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/IP_23_5730.

¹⁴ [https://commission.europa.eu/document/download/7ad24728-71d5-4148-a6a6-2af7551726fe_en?filename=Communication Interoperable Europe Act](https://commission.europa.eu/document/download/7ad24728-71d5-4148-a6a6-2af7551726fe_en?filename=Communication%20Interoperable%20Europe%20Act).

Den første række af 41 initiativer til reduktion af sådanne byrder blev fremlagt ved Kommissionens arbejdsprogram for 2024¹⁵. Reformen af EU-toldkodeksen forventes f.eks. at medføre omkostningsbesparelser på ca. 2 mia. EUR. Ændringen af forordningen om europæiske statistikker vil medføre yderligere besparelser på 450 mio. EUR¹⁶.

Desuden blev der iværksat en indkaldelse af feedback den 17. oktober 2023, og input fra interessenter vil indgå i udarbejdelsen af rationaliseringsplaner fra alle Kommissionens tjenestegrene. Der vil komme yderligere input fra Fit for Future-plattformen i 2024 med anbefalinger fra medlemsstaterne og interessenterne om forenkling og reduktion af byrder, herunder om rapporteringsforpligtelser¹⁷. Den kommende årlige undersøgelse af byrden vil rapportere om fremskridtene.

Mere generelt er der behov for en indsats på EU- og medlemsstatsplan for yderligere at forenkle gennemførelsen af den aftalte lovgivning, hvor der lægges særlig vægt på uberettiget tilføjelse af nationale regler "oven i" EU's bestemmelser og håndtering af de kumulative virkninger og tidsplanen for gennemførelsen af lovgivningen. Dette vil bidrage til at reducere overholdelsesomkostningerne og sikre større synlighed for investeringsbeslutninger.

Et moderniseret indre marked

EU har vedtaget en række foranstaltninger for at hjælpe forbrugerne med at drage fordel af det indre marked. F.eks. forenkler initiativet om universalopladere allerede livet for millioner af europæere. Bestræbelser på at tackle falske grønne anprisninger eller initiativer vedrørende retten til reparation bidrager også til at lempe begrænsningerne for borgerne og fremme en grønnere økonomi.

Der er taget afgørende lovgivningsmæssige skridt til at udvikle et indre marked i den digitale sektor, som giver virksomhederne et ensartet sæt regler, så de kan operere i hele EU: **forordningen om digitale markeder**¹⁸ for at forhindre gatekeeper-platformer i at pålægge virksomheder og forbrugere urimelige betingelser, **forordningen om digitale tjenester**¹⁹ for at sikre, at hvad der er ulovligt offline, også er ulovligt online, **forordningen om datastyring**²⁰ for at øge datatilgængeligheden og tilliden til datadeling og overvinde tekniske hindringer for videreanvendelse af data, **dataforordningen**²¹ med henblik på at harmonisere reglerne om fair adgang til data og **retsakten om kunstig intelligens** for at skabe retssikkerhed og bane vejen for innovation inden for kunstig intelligens²².

¹⁵ [2024 Commission work programme — European Commission \(europa.eu\)](https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/Factsheet_CWP_Burdens_10.pdf).

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/Factsheet_CWP_Burdens_10.pdf.

¹⁷ Tre ud af de otte udtalelser, der er planlagt til 2024, vedrører rapporteringsforpligtelser, som omfatter automatisering af bæredygtighedsrapportering, foranstaltninger og metoder til at undgå, at der opbygges unødvendige rapporteringsforpligtelser samt forordningen om offentliggørelse af bæredygtige finansielle oplysninger.

¹⁸ Forordning (EU) 2022/1925.

¹⁹ Forordning (EU) 2022/2065.

²⁰ Forordning (EU) 2022/868.

²¹ [Dataforordningen | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai).

²² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>.

Som en reaktion på de negative virkninger for det indre marked som følge af foranstaltningerne til bekæmpelse af covid-19 vil forordningen om et nødinstrument for det indre marked (SMEI)²³ omdøbt til **retsakten om nødsituationer for det indre marked og modstandsdygtighed (IMERA)**²⁴ desuden sikre, at det indre marked fortsat fungerer, og støtte borgere og virksomheder i kritiske situationer.

²³ [Nødinstrumentet for det indre marked — Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#). Medlovgeverne nåede den 1. februar 2024 til enighed, og SMEI forventes vedtaget i løbet af denne valgperiode.

²⁴ [SMEI/IMERA:Rådet og Parlamentet indgår en foreløbig aftale om kriseberedskab — Consilium \(europa.eu\)](#).

SMV'er og små mid cap-selskaber

Målet med hjælpepakken for SMV'er²⁵ er at gøre det muligt for SMV'er at konkurrere og vokse. Som det fremgår af en nylig undersøgelse fra Kommissionen²⁶, spiller de virksomheder, der er vokset fra SMV-definitionen — de såkaldte små mid cap-selskaber — en afgørende rolle i EU's økonomi og tegner sig for 6 % af den samlede beskæftigelse. De er fremtrædende i de industrielle økosystemer, der er afgørende for EU's konkurrenceevne og teknologiske suverænitæt, såsom elektronik, luft- og rumfart og forsvar, energi, energiintensive industrier og sundhed. Ca. 20 % af alle små mid cap-selskaber var tre år tidligere SMV'er²⁷. Sammenlignet med SMV'er har små mid cap-selskaber tendens til at udvise større vækst, innovation og digitalisering, men de står stadig over for visse lignende udfordringer såsom administrative byrder, herunder behovet for mere proportionalitet i ny lovgivning og for målrettet støtte. For at muliggøre en gnidningsløs omstilling for SMV'er til små mid cap-selskaber er det vigtigt at imødegå disse udfordringer på en sammenhængende måde.

Der anvendes allerede en definition af små mid cap-selskaber i den generelle gruppefritagelsesforordning²⁸ og vejledningen i risikofinansiering²⁹. På grundlag af denne definition vil Kommissionen overvåge resultaterne for både SMV'er og små mid cap-selskaber inden for relevante finansielle programmer og træffe foranstaltninger til at øge disse virksomheders engagement, hvor det er relevant. Desuden vil den udvikle et bredere datasæt for små mid cap-selskaber og uddybe sin evaluering af hindringer for vækst og omstillingen af mellemstore virksomheder til små mid cap-selskaber under hensyntagen til SMV-netværkets og andre interessenters synspunkter. Dette vil danne grundlag for fremtidige beslutninger om, hvordan man bedst fastlægger en harmoniseret definition af små mid cap-selskaber til horisontale formål, og identificerer områder, hvor det er relevant at udforme lovgivningsmæssige, finansielle eller politiske foranstaltninger, der står i rimeligt forhold hertil.

Udvidelse

I december 2023 banede Det Europæiske Råd vejen for en **udvidelse af Den Europæiske Union og dermed af det indre marked**³⁰. Kommissionen arbejder allerede på at integrere kandidatlandene i det indre marked ved at kontrollere deres fremskridt med hensyn til tilpasning til EU-retten, hjælpe dem med at gennemføre de nødvendige (og ofte væsentlige) politiske og økonomiske reformer og ved at forberede dem på de rettigheder og forpligtelser, der følger med et EU-medlemskab. De fleste kandidatlande er nu associeret med programmet for det indre marked og programmet for et digitalt Europa. Der er opnået enighed om køreplaner for forbedret

²⁵ [Hjælpepakken for SMV'er \(europa.eu\)](#). Se også bilag 3A til denne rapport om "policy tracker" vedrørende [hjælpepakken for SMV'er](#).

²⁶ Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape — <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

²⁷ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>.

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/summary/general-block-exemption-regulation.html>.

²⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.508.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2021%3A508%3ATOC.

³⁰ Det Europæiske Råd besluttede at indlede forhandlinger med Ukraine og Republikken Moldova, indlede tiltrædelsesforhandlinger med Bosnien-Hercegovina, når medlemskabskriterierne er opfyldt i tilstrækkelig grad, samt at give Georgien status af kandidatland: [europeanCouncilConclusions-14-15-12-2023-en.pdf \(europa.eu\)](#).

gennemførelse af de vidtgående og brede frihandelsområder med Ukraine og Moldova for 2023-2024 med henblik på at give disse lande yderligere adgang til EU's indre marked.

Det indre marked kræver politisk ejerskab og bør udgøre en fælles indsats sammen med alle aktører og på tværs af alle politikområder.

På grundlag af de fremskridt, der er gjort i løbet af denne mandatperiode, bør Kommissionen og medlemsstaterne fortsætte med at færdiggøre og modernisere det indre marked, navnlig ved at intensivere korrekt gennemførelse og solid håndhævelse af EU-retten på nationalt plan, herunder i relation til tilføjelse af nationale regler "oven i" EU's bestemmelser. For at nå disse mål går Kommissionen fortsat ind for oprettelse af særlige nationale kontorer for det indre marked, hvor medlemsstaterne sikrer lederskab og de nødvendige ressourcer. Disse kontorer, som vil supplere andre samarbejdsbaserede redskaber, kan navnlig bidrage til at fjerne de resterende hindringer for tjenesteydelser.

Gennemførelsen af reglerne for det indre marked bør strømlines ved at kombinere forebyggende, samarbejdsbaserede og afhjælpende redskaber. Medlemsstaterne bør nå de konkrete mål med hensyn til overensstemmelse og gennemførelse af direktiver. Problemløsningsnettet for det indre marked (SOLVIT), arbejdet i taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked og særlige kontorer for det indre marked kan bidrage til at fjerne flere hindringer for det indre marked, herunder for tjenesteydelser. Med henblik herpå bør der afsættes tilstrækkelige ressourcer til dette arbejde.

Det bør fortsat være en prioritet at mindske den reguleringsmæssige byrde på alle niveauer. Lovgivningsmæssige reformer og støtteinstrumenter bør navnlig være rettet mod SMV'er og små mid cap-selskaber.

Sideløbende hermed bør det nødvendige grundlag og de nødvendige reformer for udvidelse fortsat sikre, at integrationen af udvidelseslandene i de europæiske forsyningskæder er til gensidig gavn.

2. Adgang til privat kapital og investeringer

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ³¹
KPI 3: Private investeringer opgjort som en andel af BNP	Private investeringer hænger direkte sammen med, hvor nemt det er at få adgang til privat kapital.	Steg	19,3 % (2022) 18,7 % (2021)
KPI 4: Venturekapitalinvesteringer opgjort som andel af BNP	Fremskridt på dette område er en god indikator for fremskridt med hensyn til adgang til privat kapital generelt.	Steg	0,09 % (2022) 0,11 % (2021)

De private investeringer i EU har holdt sig på et godt niveau siden finanskrisen i forhold til andre internationale aktører. En uddybning af kapitalmarkedsunionen er afgørende for at frigøre private investeringer og øge EU's konkurrenceevne. De investeringer, der er nødvendige for at fremskynde den grønne og digitale omstilling, øge modstandsdygtigheden og styrke Unionens konkurrenceevne, skal primært komme fra den private sektor.

³¹ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

I denne mandatperiode er næsten alle de 16 foranstaltninger i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen for 2020, som Kommissionen har foreslået, blevet vedtaget, eller er der nået politisk enighed om. På trods af forbedrede betingelser på EU's kapitalmarkeder vil disse foranstaltninger ikke i sig selv fuldføre kapitalmarkedsunionen, og tilgængeligheden af risikovillig kapital, såsom venturekapital, er fortsat utilstrækkelig til opskalering af innovative virksomheder og til at finansiere den fremtidige vækst.

EU-klassificeringsforordningen vil styrke finansieringen af miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter og fremme den grønne omstilling.

Finansieringsvilkårene blev betydeligt strammet i 2023, hvilket skabte et mere udfordrende investeringsklima. Renten i euroområdet steg kraftigt, mens lånestandarder for nye lån eller kreditlinjer blev strengere og varierede i euroområdet³². EIB³³ rapporterer om finansieringsmuligheder som en investeringshindring for 44 % af EU's virksomheder.

Den aktuelle størrelse og dybde af **EU's kapitalmarkeder** er fortsat utilstrækkelig til at understøtte EU's fremtidige vækst. En dybere kapitalmarkedsunion vil bidrage til at mobilisere flere opsparingsmidler og investeringskapacitet til at finansiere realøkonomien, reducere udgifterne til låntagning og fremme investeringer i det indre marked, som alt sammen er en forudsætning for en vellykket dobbelt omstilling.

Tilgængeligheden af risikovillig kapital (navnlig til opskalering af virksomheder) er fortsat afdæmpet. EU's aktiemarkedsværdi målt i procent af BNP er **under halvdelen** af USA's (trods flere opsparingsmidler i EU) og lavere end i Japan, Kina og Det Forenede Kongerige. Investeringer i privat egenkapital og venturekapital i digitale og grønne teknologivirksomheder har været voksende siden 2016³⁴. **Venturekapital** udgjorde 0,09 % af BNP i 2022 (se KPI 4), det dobbelte af niveauet i 2018 (0,04 %), men lavere end på samme tidspunkt året før og stadig en brøkdel af niveauet i USA (0,75 %) og Kina (0,58 %).

Antallet af **vækstvirksomheder i EU** er 38 % af antallet i USA, selv om denne forskel er ved at blive reduceret. For fortsat at rette op på situationen har EIB-Gruppen og fem medlemsstater lanceret European Tech Champions Initiative (ETCI)³⁵, en holdingfondstruktur, hvor der foretages investeringer i store risikokapitalfonde for innovative EU-virksomheder. Denne foranstaltning supplerer finansieringsmuligheder med oprindelse i InvestEU for forvaltere af venturekapitalfonde i senere faser såsom den europæiske opskaleringsmekanisme for venturekapital, EUIPO-fondsinitiativet.

³² Se f.eks. Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet (COM(2023) 903 final).

³³ [EIB Investment Survey 2023: European Union overview](#).

³⁴ European Monitor of Industrial Ecosystems (EMI) (SWD(2024) 77).

³⁵ Indledningsvist den 13. februar 2023 af EIB-Gruppen med bidrag fra Tyskland, Frankrig, Spanien, Italien og Belgien.

Dybere og mere integrerede kapitalmarkeder er afgørende for finansiering af EU-virksomheder og støtte til omstillingen til en digital og bæredygtig økonomi. Gennemførelsen af foranstaltningerne i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen fra 2020 vil have en positiv indvirkning på væksten på EU's kapitalmarkeder, forbedre adgangen til markedsbaserede finansieringskilder for EU-virksomheder og gøre det lettere og mere attraktivt at investere i EU-virksomheder.

Det er afgørende for medlemsstaterne, private interessenter og EU's institutioner at fortsætte samarbejdet om kapitalmarkedsunionen, herunder ved at sikre større puljer af privat kapital såsom pensionsfonde. Kommissionen og medlemsstaterne bør navnlig fremme indsatsen yderligere for at øge virksomhedernes og andres direkte adgang til kapitalmarkederne, fremme tilførslen af risikovillig kapital og venturekapital i EU, støtte nystartede virksomheder og muliggøre opskalering af virksomheder i Europa.

3. Offentlige investeringer og infrastruktur

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ³⁶
KPI 5: Offentlige investeringer opgjort som andel af BNP	Offentlige investeringer spiller en central rolle med hensyn til at udvikle og opretholde erhvervsstøtteinfrastrukturer som energi, transport eller digital konnektivitet.	Steg	3,2 % (2022) 3,2 % (2021)

De offentlige investeringer er kommet sig over det lave niveau efter finanskrisen. EU's samhørighedsfonde, genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre programmer har bidraget til at finansiere den grønne og den digitale omstilling, samtidig med at der opretholdes lige konkurrencevilkår, og konvergens i hele det indre marked fremmes. Der er imidlertid behov for øgede og mere strategiske offentlige investeringer, herunder gennem mere innovative instrumenter, som bidrager til at nedbringe risikoen ved private investeringer, for at udnytte private finansieringskilder og skaffe de 650 mia. EUR³⁷, der årligt kræves til den dobbelte omstilling og til at styrke Europas økonomiske modstandskraft.

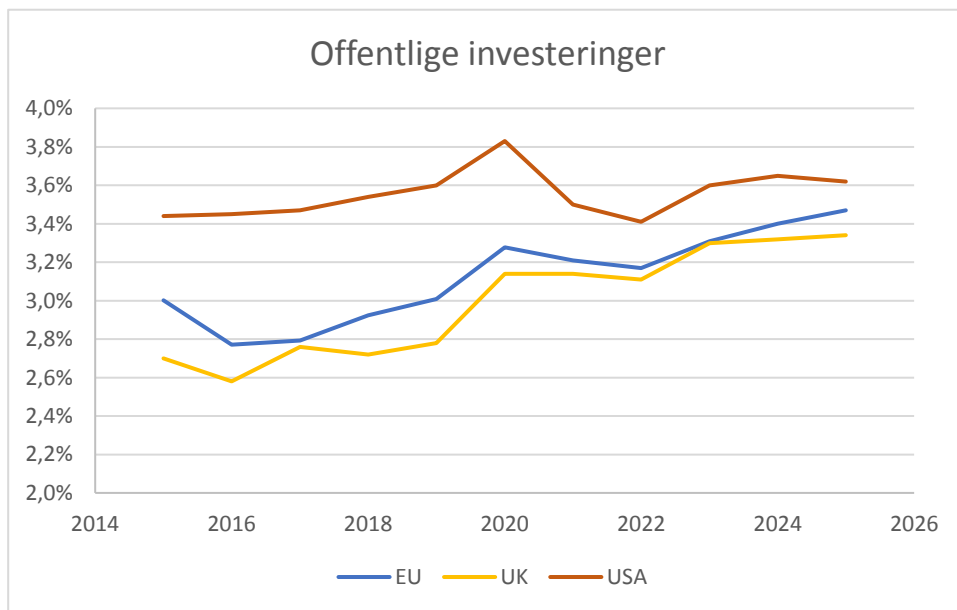
De offentlige investeringer på 3,3 % af BNP ligger lige over investeringerne i Det Forenede Kongerige (3,3 %) og halter noget bagud i forhold til USA (3,6 %). Selv om de fleste investeringsbehov i forbindelse med den dobbelte omstilling vil blive finansieret af private midler, er den rolle, som offentlige investeringer spiller, fortsat central, f.eks. med hensyn til målrettet anvendelse af finansielle produkter og blanding af finansieringskilder til at katalysere og nedbringe risikoen ved private investeringer, frigøre investeringer i infrastruktur og støtte projekter på områder af økonomisk og sikkerhedsmæssig interesse, hvor der kan mangle private investeringer. EU-finansiering er fortsat nødvendig for at imødekomme finansieringsbehovene

³⁶ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

³⁷ Det samlede yderligere investeringsbehov for at opfylde målene for den dobbelte omstilling er blevet anslået til ca. 650 mia. EUR om året for 2022-2030. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2022-strategic-foresight-report_da#:~:text=It%20is%20estimated%2C%20at%20lower,regions%20in%20Europe%20and%20beyond.https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_3194.

og samtidig undgå fragmentering af det indre marked på grund af forskellige niveauer af national (midlertidig) statsstøtte og for at mindske regionale forskelle.

Figur 2: Offentlige investeringer

Kilde: Europa-Kommissionen, AMECO-databasen

Siden 2021 er der udbetalt over 222 mia. EUR gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten, og i perioden 2021-2024 er der udbetalt 192 mia. EUR under samhørighedspolitikken³⁸. Via InvestEU er der ydet 13,44 mia. EUR i EU-garantier, og Horisont Europa har mobiliseret over 24 mia. EUR til videnskab og innovation.

Mere målrettede instrumenter spiller også en afgørende rolle for nøglesektorer gennem en blanding af lovgivningsmæssige tiltag og, hvor det er muligt, anvendelse af EU-midler eller nationale midler. **Forordningen om nettonulindustri**³⁹, **mikrochipforordningen** og **forordningen om kritiske råstoffer** styrker den indenlandske produktionskapacitet i EU og tilskynder virksomhederne til at udnytte det indre markeds potentiale. Den europæiske mikrochipforordning vil med 3,3 mia. EUR fra EU-budgettet støtte investeringer til en værdi af næsten 43 mia. EUR. Der er bebudet over 100 mia. EUR i offentlige og private investeringer i hele mikrochipforsyningskæden. Industrialliancer⁴⁰ såsom den nyligt lancerede alliance for kritiske lægemidler bidrager til stærkere samarbejde i forsyningskæderne inden for centrale teknologier og bidrager til EU's konkurrenceevne.

³⁸ [De europæiske struktur- og investeringsfondes platform for åbne data — Europa-Kommissionen | Data | De europæiske struktur- og investeringsfonde \(europa.eu\).](#)

³⁹ [Forordningen om nettonulindustri \(europa.eu\).](#)

⁴⁰ [Industrialliancer — Europa-Kommissionen \(europa.eu\).](#)

Den nye europæiske innovationsdagsorden⁴¹ indeholder nødvendig vejledning og støtteforanstaltninger for at lette adgangen til finansiering, fremme innovation gennem reguleringsmæssige forsøgsfaciliteter og sandkasser, innovative udbud og talentudvikling.

Vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse støtter banebrydende innovationer eller infrastrukturprojekter inden for teknologiområder af kritisk betydning. Indtil videre er syv integrerede vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse blevet godkendt⁴² til en værdi af 27,9 mia. EUR i national offentlig støtte, hvilket frigør mere end 50 mia. EUR i private investeringer.

"Innovationsfonden", der finansieres gennem indtægter fra EU's emissionshandelssystem, støtter og opskalerer innovation inden for nettonulteknologi hen imod fuld teknologisk og forretningsmæssig modning og er ved at blive et centralt offentligt instrument til at udrulle industristrategien for EU's grønne pagt. I betragtning af dens succes og for mange deltagere i indkaldelser af forslag til større projekter vil Kommissionen søge at maksimere budgettet under Innovationsfonden ved at fremrykke fristen for indgåelse af forpligtelser for de midler, der er til rådighed.

"Platformen for strategiske teknologier for Europa" (STEP)⁴³ vil støtte investering i udvikling og fremstilling af kritiske teknologier inden for ren teknologi, digital teknologi, deep tech-innovation og bioteknologi. STEP vil kanalisere finansiering under eksisterende programmer og støtte projektiværksættere gennem en kommende "Sovereignty Portal". Dette initiativs investeringspotentiale kan nå op på milliarder af euro, afhængigt af medlemsstaternes beslutninger om omprogrammering.

Der kan også gøres mere via strategiske **offentlige udbud**, som beløber sig til ca. 14 % af EU's BNP. I øjeblikket bliver miljømæssige, sociale og innovative aspekter ikke taget tilstrækkeligt i betragtning i offentlige udbud⁴⁴. Nye initiativer såsom forordningen om nettonulindustri⁴⁵ indfører kriterier for miljømæssig og social bæredygtighed samt kriterier for modstandsdygtighed i forbindelse med offentlige udbud. Dette bør give inspiration til større fokus på andre aspekter end pris i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser generelt.

En yderligere uddybning af det indre marked bør ledsages af fortsatte offentlige investeringer på centrale prioriterede områder i alle medlemsstater, herunder på regionalt plan gennem samhørighedspolitikken, for at sikre sammenhængende vækst, konkurrenceevne og modstandsdygtighed og samtidig undgå fragmentering af det indre marked.

Finansiering af den grønne og den digitale omstilling kræver en strategisk kombination af værktøjer. Dette kræver øget og mere innovativ anvendelse af finansieringskilder på europæisk plan for at katalysere og nedbringe risikoen ved private investeringer. Offentlige udbud bør

⁴¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda_en.

⁴² To om batterier, to om halvledere, to om brintøkosystemer og ét om cloud- og edge computing-teknologier. Se også bilag 2 til SWD(2024) 78.

⁴³ (COM(2023) 335 final).

⁴⁴ <https://www.eca.europa.eu/da/publications/SR-2023-28>. Vejledningen "Sociale hensyn ved indkøb" fra 2021, der udstedes af Europa-Kommissionen kan hjælpe de offentlige myndigheder med at gennemføre sådanne kriterier, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767>.

⁴⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act_en.

anvendes til at tilskynde til og belønne bæredygtighed, modstandsdygtighed, innovation og socialt ansvarlig praksis.

4. Forskning og innovation

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁴⁶
KPI 6: FoU-udgifter i procent af BNP	De samlede FoU-udgifter (offentlige og private).	>3 % Efter 2030	2,2 % (2021) 2,3 % (2020)
KPI 7: Antal patentansøgninger pr. mio. indbyggere	Patenter afspejler en økonomis evne til at udnytte viden og angiver den konkurrencefordel, der kan opnås gennem innovation.	Steg	EPO-EU: 151,1 (2022) 151,75 (2021)

Europa er et videnskabeligt kraftcenter, der producerer en femtedel af de 10 % oftest citerede videnskabelige publikationer. Dette kan imidlertid ikke altid omsættes til kommercielt lederskab (se KPI 7), ofte på grund af vanskelighederne med at opskalere virksomhedernes aktiviteter i EU. Der er behov for en øget indsats for at støtte Europas tiltag "from lab to fab", f.eks. som det sker for halvledere gennem forordningen om europæiske mikrochips, ved at fremme forskningssamarbejde og yde støtte gennem Horisont Europa eller programmet for et digitalt Europa.

Innovation er af central betydning for en blomstrende og konkurrencedygtig økonomi, og af den europæiske resultattavle for innovation 2023⁴⁷ fremgår en forbedring af EU's innovationsresultater i hele Europa.

EU's investeringer i forskning og innovation er steget fra 1,8 % af BNP til 2,2 % på tyve år (se KPI 6), men er faldet fra samme tidspunkt året før og ligger fortsat under målet på 3 %⁴⁸ og er ujævnt fordelt mellem regioner og medlemsstater. Investeringer i forskning og innovation ligger fortsat under investeringerne i USA (3,4 % af BNP)⁴⁹ og Kina (2,4 %), navnlig på grund af forskellen i erhvervssektoren FoI⁵⁰ og stagnerende offentlige investeringer i forskning og udvikling. Desuden er effektiviteten og virkningen af disse investeringer hæmmet af vedvarende

⁴⁶ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

⁴⁷ <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/04797497-25de-11ee-a2d3-01aa75ed71a1>.

⁴⁸ [EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030 | Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

⁴⁹ De samlede FoU-udgifter (i procent af BNP) og de samlede patentansøgninger (procentpoint pr. mio. indbyggere) har begge ligget ca. 25-40 % under USA i de seneste årtier.

⁵⁰ En af årsagerne til den lavere andel af investeringer i forskning og udvikling i EU's erhvervssektor i modsætning til USA skyldes strukturelle forskelle i profilen for forretningsmæssige investeringer i FoU. Både USA og Kina har en særlig høj grad af FoU-investeringer på områder med høj vækst såsom IT/IKT og beslægtede tjenester og inden for sundhedsmæssige områder (navnlig i USA). Til sammenligning er EU førende inden for FoU-investeringer i bilindustrien og har en bredere industriel portefølje, der investerer i FoU, herunder i industrier, der udvikler og anvender grønne teknologier, til dekarbonisering og til den cirkulære økonomi. Yderligere oplysninger findes i EU's resultattavle for investeringer i industrien 2023, Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2023.

<https://data.europa.eu/doi/10.2760/506189>.

strukturelle udfordringer i flere FoI-systemer såsom svage forbindelser mellem forskningsverdenen og erhvervslivet.

EU er førende på verdensplan inden for **udvikling af teknologier**, der kombinerer digitale og grønne innovationer, og en stor del af EU's patentaktiviteter er koncentreret omkring klimaændringsteknologi⁵¹. Alene på det digitale område var EU's andel 20 % i 2020 svarende til USA's.

For at bidrage til at slå bro over kløften mellem Europas øgede finansiering kombinerer Det Europæiske Innovationsråd (EIC) tilskud og egenkapital for at støtte lovende nyetablerede deep tech-virksomheder og vækstvirksomheder. Investeringer på over 1 mia. EUR i næsten 200 deep tech-vækstvirksomheder er allerede blevet godkendt. Desuden har Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi bidraget til at mobilisere yderligere 7,3 mia. EUR i private investeringer i nyetablerede virksomheder i strategiske sektorer såsom batterier, brint eller sundhed.

Under genopretnings- og resiliensfaciliteten mobiliserer medlemsstaterne over 47 mia. EUR i investeringer i forskning og innovation og vil indføre reformer i deres FoI-systemer ud over de 35 mia. EUR under samhørighedspolitikken.

På trods af alt dette har væksten i den samlede faktorproduktivitet i EU ligget under halvdelen af væksten i USA i de seneste 30 år. Dette kræver endnu mere fokus på strategiske teknologier (f.eks. rene teknologier, substitution af kritiske råstoffer, digitale teknologier, avancerede materialer, avancerede og rene produktionsteknologier), herunder teknologier med mulighed for dobbelt anvendelse.

Ud over at øge EU's investeringer i forskning og innovation er der behov for yderligere at prioritere forskningsindsatsen omkring EU's konkurrenceevne på lang sigt og styrke indsatsen for at omsætte forskningsresultater til praktiske forretningsapplikationer.

Der er behov for reformer for at modernisere FoI-systemerne med henblik på at øge virkningen af investeringer i forskning og innovation. F.eks. kan en styrkelse af forbindelserne mellem forskningsverdenen og erhvervslivet og forbedring af støttestrukturene for industriens udbredelse af forsknings- og innovationsresultater gøre det til en attraktiv business case.

På EU-plan vil Kommissionen fortsat udvikle og gennemføre politikker, der tager sigte på at fremme innovative, nyetablerede deep og green tech-virksomheder og vækstvirksomheder, herunder ved at opbygge Det Europæiske Innovationsråds kapacitet.

5. Energi

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁵²
-----	-------------	-----	--------------------------------

⁵¹ [EIB's investeringsundersøgelse 2023: European Union overview](#).

⁵² Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 77-78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

KPI 8: Andel af energi fra vedvarende kilder	Produktion af vedvarende energi (som foreslået i direktivet om vedvarende energi).	45 % i 2030	23,02 (2022) 21,77 % (2021)
KPI 9: Elpriser for erhvervsforbrugere	Elpriser for industrielle forbrugere er en god indikator for energipriserne økonomiske niveau.	Faldende og derefter stabile	EU, interval IC: ⁵³ 0,21 EUR pr. kWh (første halvår 2023) 0,18 EUR pr. kWh (første halvår 2022)

EU fører an i den globale omstilling til et dekarboniseret energisystem. I 2022 lå drivhusgasemissionerne 32,5 %⁵⁴ lavere end i 1990, mens EU's BNP steg med 67 %. Samtidig udløste Ruslands krig i Ukraine en energikrise, der i høj grad påvirkede husholdningerne og den europæiske industris konkurrenceevne. Selv om energipriserne nu er faldet, ligger de fortsat et godt stykke over tidligere langvarige tendenser og har konstant holdt sig højere end i konkurrerende regioner. Mere indbyrdes sammenhængende og integrerede indre energimarkeder vil bidrage til at sikre adgang til økonomisk overkommelig, rigelig, pålidelig og dekarboniseret energi.

Fra 2010 til 2021 faldt **emissionerne** fra EU's industrielle økosystemer samlet set med 3 %. I samme periode faldt emissionerne fra energiforsyningssektoren med 35 %⁵⁵.

EU's elpriser for store industrier var lidt lavere end i Japan og Det Forenede Kongerige frem til 2021, om end dobbelt så høje som i USA. Siden 2021 og ud over det chok, der blev udløst af Ruslands angrebskrig i Ukraine, er prisforskellen i forhold til USA blevet større, hvilket går ud over EU's konkurrenceevne⁵⁶.

Reformen af **udformningen af EU's elmarked**⁵⁷ forventes at fremskynde udbredelsen af ren energi ved at lette langfristede kontrakter, der både gør priserne mere forudsigelige og skaber investeringssikkerhed, og bidrager dermed til at holde energiproduktionsomkostningerne i ave på mellemlang sigt. SMV'ernes udgifter til **energibesparende teknologier** er steget i løbet af de seneste fem år på tværs af alle industrielle økosystemer, navnlig inden for landbrugsfødevarer, tekstiler, turisme og luft- og rumfart samt forsvar³⁴. Avancerede fremstillingsteknologier såsom industriel robotteknologi og additiv fremstilling kan bidrage til at opnå yderligere besparelser.

EU vil skulle elektrificere sin energiefterspørgsel massivt. Dette kræver store investeringer i dekarboniserede teknologier. Investeringer inden for EU i vedvarende energi er steget med 18,7 % om året fra 2015 til 2022 og nåede op på 38 mia. EUR om året. Den endnu større direkte udenlandske investering (på 92 mia. EUR) bekræfter EU-industriens førerposition på dette område³⁴. Konsekvensanalysen af meddelelsen om Europas klimamål for 2040 viser, at hovedparten af den vedvarende energi, suppleret med kerneenergi, vil generere over 90 % af

⁵³ Interval IC omfatter mellemstore forbrugere med et årligt forbrug på mellem 500 MWh og 2 000 MWh og tager udgangspunkt i prisoverkommelighed.

⁵⁴ Statusrapport om klimaindsatsen (2023) — (COM(2023) 650 final).

⁵⁵ Eurostat, luftemissionsregnskab, drivhusgasser efter NACE Rev. 2-aktivitet, kvartalsdata.

⁵⁶ Se f.eks. Orgalims økonomiske udsigter for efteråret 2023.

⁵⁷ [Reform af udformningen af EU's elmarked \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/100000/attachment/data/100000/1/Reform%20af%20udformningen%20af%20EU's%20elmarked%20(europa.eu).pdf).

elforbruget i EU i 2040⁵⁸. Kommissionen lancerede også den europæiske industrialliance om små modulære reaktorer.

Det vil også være vigtigt at forbinde nye produktionscentre for dekarboniseret energi med nye forbrugscentre. Den europæiske handlingsplan for net er det første skridt, der fastsætter flere tiltag for at fremskynde **udbredelsen af net** og hurtigere integration af vedvarende energi⁵⁹. Den bør danne grundlag for fremtidige omfattende foranstaltninger til fremskyndelse af udviklingen af en integreret europæisk energiinfrastruktur. Digitalisering er også kernen i det nye netsystem⁶⁰. Digitalisering, dataadgang og automatisering er nødvendig for at integrere alle (nye) energikilder og stabilisere systemet.

Ud over udbredelse vil forordningen om nettonulindustri også styrke **fremstillingen af nettonultechnologier** i EU. Den europæiske handlingsplan for vindkraft indeholder anbefalinger og tilsagn om at støtte produktionskapaciteten for vindenergi i Europa⁶¹.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten og REPowerEU spiller også en central rolle med hensyn til at øge modstandsdygtigheden, sikkerheden og bæredygtigheden i EU's energisystem, navnlig gennem investeringer i energieffektivitet og i vedvarende energi og net, samtidig med at der bidrages til at bekæmpe energifattigdom.

⁵⁸ Desuden har medlemsstaternes kerneenergialliance meddelt, at den har til hensigt at nå op på en kerneenergikapacitet på 150 GW senest i 2050.

⁵⁹ (COM(2023) 757).

⁶⁰ (COM(2022) 552).

⁶¹ (COM(2023) 669).

I løbet af de seneste fem år har EU ajourført sin energipolitiske værktøjskasse massivt for at opfylde målene i den europæiske grønne pagt, herunder med hensyn til sin industriplan.

Men der vil være behov for mere for at fremme udbredelsen af dekarboniseret elektricitet, dens integration i energinettene og øget fremstilling af nettonulteknologier. Alt dette er en forudsætning for at sænke energipriserne og styrke Europas konkurrenceevne.

Medlemsstaterne bør bidrage til disse områder, f.eks. gennem gennemførelsen af handlingsplanerne for net og vindkraft, direktivet om vedvarende energi og arbejdet i taskforce for håndhævelse af reglerne for det indre marked med udstedelse af tilladelser og hurtig gennemførelse af forordningen om nettonulindustri. Medlemsstaterne bør gøre brug af STEP-initiativet til at udnytte potentialet ved alle EU's instrumenter, herunder EU's samhørighedsfonde, og støtte udviklingen og fremstillingen af centrale strategiske rene energiteknologier.

6. Cirkularitet

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁶²
KPI 10: Udnyttelsesgrad for cirkulært materiale	Udnyttelsesgraden for cirkulære materialer er en indikator for andelen af materialer, der er nyttiggjort og tilført økonomien igen, af den samlede materialeanvendelse. Opstillet mål i handlingsplanen for den cirkulære økonomi: fordobling i forhold til 2020.	23,4 % ved udgangen af 2030	11,5 % (2022) 11,7 % (2021)

Europa gør langsomt fremskridt hen imod en mere cirkulær økonomi. Siden 2000 er EU-industriens ressourceproduktivitet⁶³ steget med 37 %, hvilket tyder på en mere effektiv anvendelse af materialer i EU's produktion, men EU's materialefodaftryk⁶⁴ har været stabilt i det seneste årti⁶⁵. Når den nyligt vedtagne lovgivning er gennemført, vil den forbedre forretningsgrundlaget for cirkularitet.

Mere cirkularitet i økonomien betyder lavere forbrug af primære råstoffer, mindre affald og mindre afhængighed. Det rummer også et betydeligt potentiale for skabelse af kvalitetsjob, navnlig inden for den sociale økonomi. Bioøkonomien har potentiale til at bidrage til mere cirkularitet, f.eks. inden for batterimaterialer.

Med 11,5 % er udnyttelsesgraden for sekundære råstoffer i 2022 mindre end halvdelen af det aftalte mål for 2030, hvilket viser et betydeligt uudnyttet potentiale (jf. figur 3 og KPI 10). Samtidig steg EU-industriens ressourceproduktivitet med 37 %⁶⁶ på tyve år, hvilket nu kan sammenlignes med USA's og er tre gange højere end Kinas.

⁶² Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

⁶³ Dette handler om forholdet mellem størrelsen af den indenlandske økonomi og anvendelsen af indenlandske naturressourcer.

⁶⁴ Den samlede mængde råvarer, der forbruges af beboerne: Det omfatter materialer, der anvendes i EU's produktion, plus materialer, som indgår i importen, minus materialer, der indgår i eksporten.

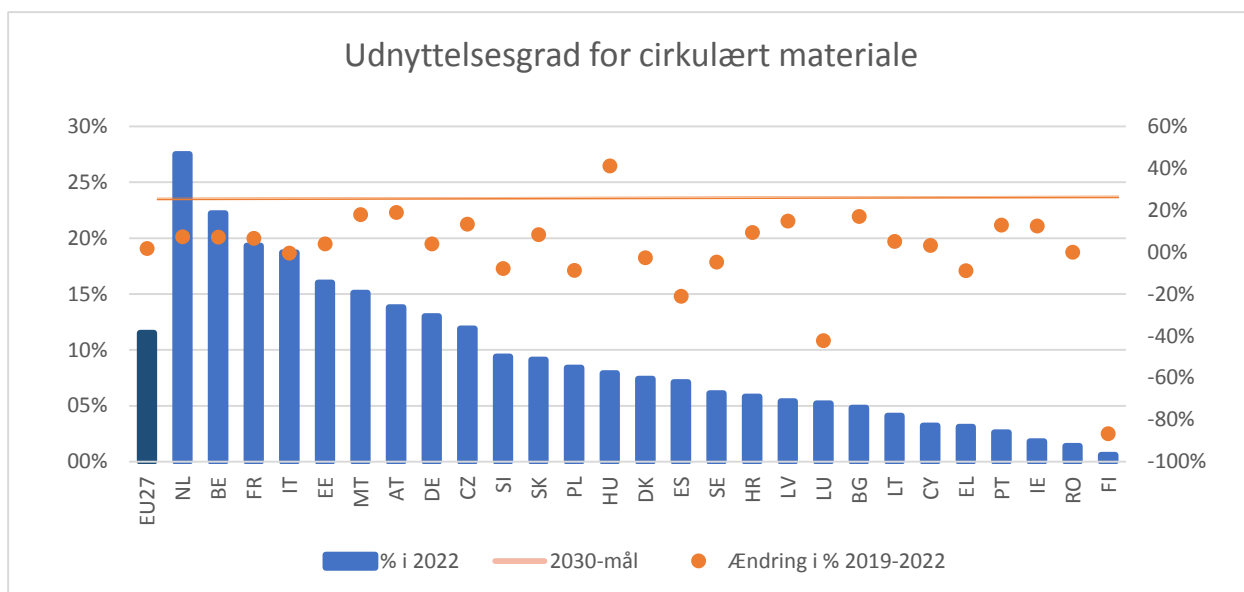
⁶⁵ [Europe's material footprint \(europa.eu\)](https://europea.eu/europe-material-footprint).

⁶⁶ Eurostat: [Material flow accounts and resource productivity — Statistic Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=main&init=1&language=en&plugin=1).

Ikkebæredygtigt forbrug og dertil knyttet produktion er de vigtigste flaskehalse for cirkularitet⁶⁷. Kun 20 % af SMV'erne anvender genbrugsmaterialer, og kun 11 % følger forretningsmodeller for cirkulære materialer⁶⁸.

Nyligt vedtaget eller politisk vedtaget lovgivning er **et stærkt forretningsmæssigt argument for mere cirkularitet** i EU. Med hensyn til leverandører skal Unionens genanvendelseskapacitet i henhold til **forordningen om kritiske råstoffer** dække 25 % af Unionens årlige forbrug af strategiske råstoffer ved udgangen af 2030. På produktniveau vil **forordningen om miljøvenligt design for bæredygtige produkter** gøre det muligt at udforme specifikke kriterier for cirkularitet for produktkategorier, der bringes i omsætning i EU⁶⁹. Dette vil bidrage til at afhjælpe fragmenteringen af det indre marked som følge af divergerende nationale regler om produkters bæredygtighed. Det digitale produktpas vil lette udvekslingen af oplysninger i forsyningskæderne. Markedsovervågningen vil blive styrket for at afhjælpe den manglende håndhævelse af de gældende krav til miljøvenligt design, navnlig ved importerede varer. Allerede nu bidrager **EU's regler for batterier**⁷⁰ til cirkulære værdikæder for batteriproduktion. Sideløbende hermed er der fortsat nogle hindringer at tage fat på for at fremme mere cirkularitet, f.eks. i forbindelse med definitionen af affald. På forbrugerplan hjælper direktivet om styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling og direktivet om grønne anprisninger forbrugere med at identificere pålidelige og bæredygtige produkter.

Figur 3: Udnyttelsesgrad for cirkulære materialer (udnyttelse af sekundære råstoffer i % af den samlede materialeudnyttelse)

Kilde: Eurostat.

Nyligt vedtaget lovgivning vil øge cirkulariteten i EU. Men for at sikre dens effektivitet er

⁶⁷ [Conditions and pathways for sustainable and circular consumption in Europe — European Environment Agency \(europa.eu\)](https://europeanenvironmentagency.europa.eu).

⁶⁸ Se undersøgelsen af industrielle økosystemer i bilag 6.

⁶⁹ Forordning om miljøvenligt design af bæredygtige produkter (COM(2022) 142).

⁷⁰ Forordning (EU) 2023/1542.

medlemsstaterne nødt til at arbejde på at styrke markedsovervågningen af de lovgivningsmæssige produktkrav, der er knyttet til cirkularitet. Desuden kan medlemsstaterne fremme forbruget af bæredygtige materialer ved at støtte anvendelse af industriaffald som sekundære råstoffer (industriel symbiose blandt virksomheder) og deleøkonomiske platforme, hvor udbud og efterspørgsel efter affald, der kan genbruges og genanvendes kan mødes. Det er desuden vigtigt at integrere den cirkulære økonomi ved at fremme forskning og innovation, opkvalificere og omskole arbejdsstyrken og målrette anvendelsen af finansieringsinstrumenter.

7. Digitalisering

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁷¹
KPI 11: Digital intensitet i SMV'er	Andel af EU-virksomheder, der mindst når op på et grundlæggende niveau af digital intensitet. Et grundlæggende niveau indebærer anvendelse af mindst fire ud af 12 udvalgte digitale teknologier (f.eks. anvendelse af AI-teknologi, e-handel, der tegner sig for mindst 1 % af den samlede omsætning osv.) som defineret i politikprogrammet for det digitale årti.	90 % ved udgangen af 2030	69,30 % (2022) 61,36 % (2021)
KPI 12: Optag af digitale teknologier i virksomheder	Andel af europæiske virksomheder, der har taget cloudcomputingtjenester, big data og/eller kunstig intelligens i brug. Mål fastsat i politikprogrammet for det digitale årti.	75 % ved udgangen af 2030	Cloudcomputingtjenester: 34 % (2021) Big data: 14 % (2020) Kunstig intelligens: 8 % (2021)

Udrulningen og indførelsen af digitale teknologier og den overordnede digitalisering af økonomien er centrale indsatsområder i forhold til konkurrenceevne og suverænitet. Flere finansieringsinstrumenter og lovgivningsinitiativer er nu indført for at fremme digitaliseringen af virksomheder og konkurrenceevnen i EU's informations- og kommunikationsteknologisektor. Det vil være nødvendigt at fortsætte og styrke den kollektive indsats for at fremskynde den digitale omstilling, afhjælpe investeringsmangler og styrke den digitale kapacitet i overensstemmelse med politikprogrammet for det digitale årti.

På trods af EU's styrker inden for specifikke digitale teknologiområder såsom avancerede fremstillingsteknologier og halvlederfremstillingsudstyr er EU's andel af det globale marked for informations- og kommunikationsteknologi (IKT) faldet drastisk i det seneste årti fra 21,8 % (2013) til 11,3 % (2022), mens USA's andel steg fra 26,8 % til 36 %⁷².

Politikprogrammet for det digitale årti⁷³ består i et samarbejdsbaseret forvaltningssystem mellem EU og de nationale myndigheder med henblik på at bidrage til at opfylde konkrete 2030-mål og målsætninger. De har fokus på fire områder: digitale færdigheder, digital infrastruktur, digitalisering af virksomheder, herunder gennem indførelse af avancerede teknologier såsom kunstig intelligens, cloudtjenester og big data-analyse og digitalisering af offentlige tjenester. I

⁷¹ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

⁷² [ICT global market share worldwide 2023 | Statista](#).

⁷³ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022.

den første rapport om status for det digitale årti⁷⁴ fremhæves **behovet for at fremskynde og uddybe den kollektive indsats** for at opfylde vores ambitioner inden for halvledere og avancerede digitale færdigheder og fremme den digitale omstilling af europæiske virksomheder.

Flere af EU's finansieringsinstrumenter understøtter styrkelsen af den **digitale kapacitet, infrastruktur og de færdigheder, der er nødvendige for den digitale omstilling**. F.eks. har programmet for et digitalt Europa (sammen med Horisont Europa) bidraget til at gøre EU til verdens førende inden for højtydende databehandling og yder strategisk finansiering til støtte for projekter inden for kunstig intelligens, avancerede digitale færdigheder, cybersikkerhed og udrulning af digitale løsninger for offentlige forvaltninger og virksomheder.

Den disruptive fremkomst af generativ AI skaber en enestående mulighed på et marked, der forventes at vokse med over 24,4 % om året fra 2023 til 2030⁷⁵. For at fremme innovation inden for AI giver retsaken om kunstig intelligens en stabil, forudsigelig og forholdsmæssig retlig ramme for AI-udviklere, der fremmer borgernes og virksomhedernes tillid til AI-applikationer og dermed øger deres udbredelse i EU.

Desuden vil pakken vedrørende nystartede virksomheder inden for kunstig intelligens og innovation som supplement til de lovgivningsmæssige rammer⁷⁶ gøre Europa til et innovativt kraftcenter for pålidelig kunstig intelligens. Med udgangspunkt i Europas højtydende databehandlingsinfrastruktur (EuroHPC) i verdensklasse skaber det "AI-fabrikker", der samler de vigtigste bestanddele i kunstig intelligens — data, databehandling, algoritmer og talent — og fungerer som en one-stop-shop for nystartede AI-virksomheder med henblik på at uddanne og udvikle store AI-modeller. Desuden kobler det nystartede AI-virksomheder og forskere sammen med industrielle brugere og fremmer innovative anvendelser af generativ AI i Europas 14 industrielle økosystemer.

EU's øvrige politiske tiltag er allerede begyndt at **opbygge den indenlandske kapacitet** til andre tværgående digitale teknologier og har fokuseret på at mindske den **strategiske afhængighed** af mikrochips og cloudtjenester⁷⁷. **Mikrochipforordningen** vil øge EU's produktionskapacitet⁷⁸ med det formål at sikre, at mindst 20 % af verdensproduktionen i værdi af avancerede halvledere produceres i Europa ved udgangen af 2030. **Vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse inden for mikroelektronik og næste generation af cloudinfrastruktur og -tjenester** mobiliserer store virksomheder og nystartede virksomheder til at investere i stor, innovativ industriel kapacitet⁷⁹ og til at udvikle et interoperabelt og offentligt tilgængeligt europæisk databehandlingsøkosystem.

⁷⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2023-report-state-digital-decade>. Det er en omfattende ramme, der styrer og koordinerer alle tiltag vedrørende det digitale område med en industripolitisk tilgang. Den fastsætter og overvåger navnlig opfyldelsen af målene for det digitale årti som målbare mål for konnektivitet, digitale færdigheder, digitale virksomheder og digitale offentlige tjenester.

⁷⁵ Association for Computing Machinery, TechBriefs, Summer 2023/ Issue 8 — [3626110 \(acm.org\)](https://www.acm.org/publications/techbriefs/summer-2023).

⁷⁶ [Kommissionen lancerer pakke om AI-innovation til støtte for nystartede virksomheder og SMV'er inden for kunstig intelligens | Europas digitale fremtid i støbeskeen \(europa.eu\)](#).

⁷⁷ SWD(2021) 352 Strategic dependencies and capacities, der ledsager ajourføringen af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning.

⁷⁸ 14 nye fabrikationsanlæg er allerede planlagt til at gå online og blive operationelle ved udgangen af 2030.

⁷⁹ Herunder kritiske råstoffer, udstyr, halvlederskiver, forskning, forproduktion og design.

Indførelsen af digitale teknologier i EU's virksomheder kan øge arbejdsproduktiviteten betydeligt i hele økonomien. I 2022 havde 69 % af EU's SMV'er som minimum et grundlæggende niveau af digital intensitet sammenlignet med 2030-målet for det digitale årti på 90 % (se KPI 11). Andelen af EU-virksomheder med ti ansatte eller derover, der har indført digitale teknologier, var 14 % for big data i 2020, 34 % for cloud og 8 % for AI i 2021 sammenlignet med 2030-målet om, at 75 % af virksomhederne anvender mindst én af disse teknologier (se KPI 12). Nystartede virksomheder inden for digital teknologi er meget aktive i de fleste industrielle økosystemer, idet sundhed, mobilitet og de kulturelle og kreative industrier tegner sig for den største andel³⁴. Mange af disse nystartede virksomheder tilbyder grundlæggende digitale løsninger såsom onlinemarkedspladser eller softwaretjenester, som bidrager til omstillingen af økosystemerne.

Digitaliseringen af EU's virksomheder, navnlig SMV'er, og offentlige tjenester skrider frem, men er fortsat på nogle områder langt under 2030-målene og målsætningerne for det digitale årti. EU og medlemsstaterne bør gennemføre politikprogrammet for det digitale årti fuldt ud for at håndtere dette.

EU har allerede truffet forskellige politiske foranstaltninger for at mindske den strategiske afhængighed og fremme konkurrenceevnen ved at øge investeringerne i strategiske teknologier såsom halvledere, cloudtjenester, kunstig intelligens og højtydende databehandling. For at være mere effektive kræver disse politikker, at medlemsstaterne tilpasser strategierne til opbygning af industriel kapacitet inden for de relevante områder.

8. Uddannelse og færdigheder

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁸⁰
KPI 13: Voksnes deltagelse i uddannelse og læring hvert år (gennemsnitligt antal mænd og kvinder)	Øget deltagelse i uddannelse vil være en indikator for gode fremskridt i udviklingen af færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne (mål fastsat på topmødet i Porto, den sociale søjle).	60 % ved udgangen af 2030	37,4 % (2016) Baseret på voksenuddannelsesundersøgelsen, som tidligere blev gennemført hvert sjette år.
KPI 14: Beskæftigelsesfrekvens for voksne	En øget beskæftigelsesfrekvens bidrager til en socialt bæredygtig konkurrenceevne (mål fastsat på topmødet i Porto, den sociale søjle).	78 % ved udgangen af 2030	74,6 % (2022) 73 % (2021)
KPI 15: IKT-specialister (gennemsnitligt antal kvinder og mænd, % af beskæftigelsen)	Denne indikator, som er et af målene i politikprogrammet for det digitale årti, måler fremskridt hen imod en veldimensioneret arbejdsstyrke, der er specialiseret i udvikling og udbredelse af digitale teknologier.	20 mio. i 2030 (dvs. ca. 10 % af den samlede beskæftigelse)	9,4 mio. (2022) 8,9 mio. (2021) Procentdel af den samlede beskæftigelse: 4,6 % (2022) 4,5 % (2021)

⁸⁰ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

Potentiel KPI 15a: Gennemsnitlige testresultater for 15-årige (PISA)	PISA er OECD's program for international elevevaluering. PISA-undersøgelsen bruges til at måle 15-åriges evne til at bruge deres viden og færdigheder i læsning, matematik og naturvidenskab til at imødegå reelle udfordringer.	Steg	<i>Matematik:</i> 474 (2022) 492, stk. 2018) <i>Læsning:</i> 475 (2022) 488 (2018) <i>Naturvidenskab:</i> 484 (2022) 488 (2018)
--	--	------	---

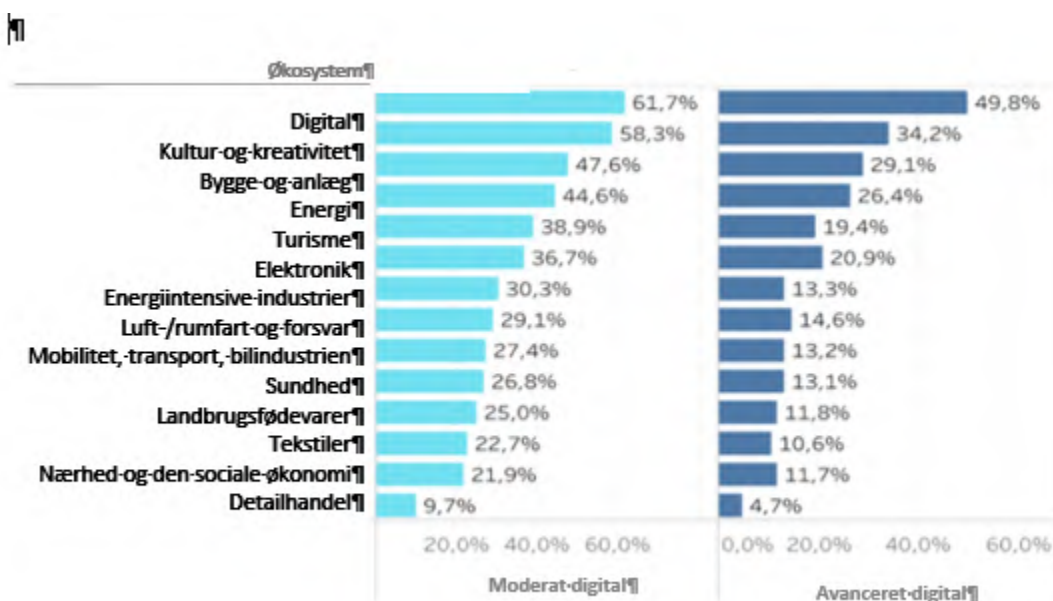
Med 74,6 % i 2022 er EU på vej til at nå sit 2030-mål for beskæftigelsesfrekvensen på 78 %. Alligevel står tre fjerdedele af SMV'erne i øjeblikket over for mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvilket pagten for færdigheder og foranstaltninger til fremme af arbejdskraftens mobilitet er begyndt at afhjælpe. Adgang til kvalitetsjob, afhjælpning af kønsskævheder og fremme af lige muligheder for alle er afgørende for at tiltrække og fastholde arbejdsstyrken. En kvalificeret arbejdsstyrke er en nøglefaktor for konkurrenceevnen, i forbindelse med de igangværende demografiske ændringer⁸¹.

Den grønne og den digitale omstilling skaber **efterspørgsel efter nye færdigheder**, hvilket kræver opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken. F.eks. vil mellem 35 og 45 % af arbejdsstyrken i bygningsrenovationssektoren have behov for uddannelse inden for energieffektivitet⁸². Der er stor efterspørgsel efter IKT-færdigheder, selv om de specifikke behov kan variere betydeligt på tværs af økosystemerne (se Figure 4). Antallet af IKT-specialister nåede op på 9,4 mio. i 2022, hvilket svarer til 4,6 % af den samlede beskæftigelse og gør fremskridt hen imod 2030-målet om 20 mio. mennesker (se KPI 15). På den anden side deltager kun ca. en ud af tre voksne i EU hvert år i læringsaktiviteter (se KPI 13). Desuden er de gennemsnitlige resultater for 15-årige i EU faldet i 2022 i forhold til 2018 inden for alle fagområder, hvor de største konkurrenter klarer sig bedre end EU. Dette tyder på, at Europa står over for et problem med hensyn til at sikre unge mennesker de grundlæggende færdigheder.

⁸¹ Meddelelse om de demografiske ændringer i Europa: værktøjer til videre handling (COM(2023) 577 final).

⁸² ETUC, "Skills and Quality Jobs in Construction": [230630 — jtc_study_report_may_2023.pdf \(ituc-csi.org\)](https://www.ituc-csi.org/publications/230630-jtc-study-report-may-2023.pdf).

Figur 4: % af onlinejobannoncer, der som minimum kræver moderate eller avancerede digitale færdigheder, EU-27.

Kilde:

Technopolis Groups analyse baseret på data fra Cedefop Skillovate til projektet European Monitor of Industrial Ecosystems (EMI) 2023.

EU råder over politiske værktøjer til at imødegå disse udfordringer⁸³. Finansiering fra Samhørighedsfonden og navnlig Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+)⁸⁴ støtter nationale **investeringer i menneskelig kapital**. Gennem **pagten for færdigheder** og gennem de specifikke partnerskaber, der er fastsat i hvert af de 14 industrielle økosystemer, bidrager EU til den nødvendige opkvalificering og omskoling af millioner af arbejdstagere på tværs af de industrielle økosystemer. 1 500 af arbejdsmarkedets parter og de økonomiske interesseorganisationer gav tilsagn om at opkvalificere og omskole 10 mio. arbejdstagere inden 2030, og der er allerede udviklet over 15 000 uddannelsesprogrammer. Desuden støtter Kommissionen i henhold til forordningen om nettonulindustri lanceringen af **akademier for færdigheder** med henblik på at opskalere produktionen og indførelsen af nettonulteknologier og de råstoffer, som de kræver⁸⁵. Instrumentet for teknisk støtte hjælper endvidere medlemsstaterne med at udforme og gennemføre strukturreformer for at fremme opkvalificering og omskoling af

⁸³ F.eks. hjælper Learning Lab on Investing in Quality Education and Training medlemsstaterne med at identificere politikker, der er særligt effektive med hensyn til at fremme grundlæggende og avancerede færdigheder.

⁸⁴ For programmeringsperioden 2021-2027 forventes ESF+-investeringer i uddannelse og færdigheder at beløbe sig til over 42 mia. EUR (samlet budget), og over 15 mio. EUR afsættes til voksenuddannelse. De nationale planer for anvendelse af ressourcerne fra ESF+ eller genopretnings- og resiliensfaciliteten omfatter mange aktiviteter til omskoling af arbejdsstyrken. For omkring halvdelen af medlemsstaterne omfatter de også foranstaltninger til ordninger for individuelle læringskonti, der gennemfører Rådets henstilling fra juni 2022.

⁸⁵ Akademier for færdigheder udvikler uddannelsesprogrammer, der tilbydes udbydere af uddannelser og erhvervsuddannelser i medlemsstaterne. På grundlag af den eksisterende model i batterisektoren sigter akademierne mod at uddanne 100 000 lærende hver inden for 3 år efter deres etablering. Derudover vil akademiet for cybersikkerhedskompetencer samle eksisterende initiativer om cybersikkerhedskompetencer og forbedre koordineringen med henblik på at afhjælpe manglen på cybersikkerhedstalenter [Akademiet for cybersikkerhedskompetencer | Platformen for digitale færdigheder og job \(europa.eu\)](https://akademierforfardigheder.eu/).

befolkningen og forbedre de unges færdigheder. Talent Booster-mekanismen⁸⁶ støtter EU-regioner, der er berørt af det hastige fald i deres befolkning i den erhvervsaktive alder.

Arbejdstagernes mobilitet på det indre marked kan bidrage til at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft⁸⁷. Indtil videre berører det dog relativt få EU-arbejdstagere (3,8 %⁸⁸) og er langt mere udbredt blandt højtuddannede. Kun 14 % af EU's SMV'er (sammenlignet med 30 % af de store virksomheder) har forsøgt at rekruttere personale fra andre EU-medlemsstater⁸⁹. Lovgivningsmæssige eller administrative krav hæmmer ofte arbejdskraftens mobilitet, og der er behov for forenkling. Når EU-borgerne flytter for at arbejde, oplever de forskelle i registreringspraksis i forhold til lokale myndigheder og adgang til de nationale IT-systemer⁹⁰. **Anerkendelsesgraden af erhvervsmæssige kvalifikationer** med henblik på adgang til et lovreguleret erhverv i en anden medlemsstat er forholdsvis høj i et stort flertal af medlemsstaterne, men inden for visse erhverv og i visse lande findes der fortsat restriktive kvalifikationskrav og langvarige procedurer⁹¹. For at gøre det lettere at tiltrække **arbejdstagere fra tredjelande** indeholder Kommissionens "pakke om mobilitet for færdigheder og talent"⁹² henstillinger til medlemsstaterne om, hvordan anerkendelsen af tredjelandsstatsborgeres kvalifikationer kan lettes⁹³ samt et forslag til en forordning om oprettelse af en EU-talentpulje⁹⁴.

Som opfølgning på topmødet mellem arbejdsmarkedets parter i Val Duchesse, der fandt sted den 31. januar 2024, vil Kommissionen i samarbejde med arbejdsmarkedets parter fremlægge en handlingsplan for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft senest i foråret 2024.

⁸⁶ [harnessing-talents-regions_en.pdf \(europa.eu\)](#).

⁸⁷ Europa-Kommissionen (2023), Employment and social developments in Europe.

⁸⁸ [Labour mobility and matching across borders | Resultattavle for det indre marked \(europa.eu\)](#). Desuden ser det ud til, at kun 17 % af EU-borgerne overhovedet har boet [eller arbejdet i et andet land end deres hjemland \(se Europa-Kommissionen \(2022\), Eurobarometer 528 "mobilitet inden for EU efter pandemien"\)](#).

⁸⁹ Europa-Kommissionen (2023), Flash Eurobarometer 537 "SMV'er og mangel på kvalificeret arbejdskraft".

⁹⁰ Flash Eurobarometer 529 "Rapport om det europæiske år for færdigheder: mangel på kvalificeret arbejdskraft, rekrutterings- og fastholdelsesstrategier i små og mellemstore virksomheder".

⁹¹ [Access to Services and Services Markets | Resultattavle for det indre marked \(europa.eu\)](#).

⁹² Meddelelse om mobilitet for færdigheder og talent (COM(2023) 715).

⁹³ (C(2023) 7700 final).

⁹⁴ (COM(2023) 716 final).

En mere effektiv og målrettet anvendelse af EU-midler til investeringer i uddannelse og færdigheder på nationalt plan, f.eks. med henblik på at støtte foranstaltninger under pagten for færdigheder og akademier for nettonulfærdigheder, kan bidrage til at opnå fremskridt med hensyn til at tilpasse uddannelses- og erhvervsuddannelsesområdet til efterspørgslen efter færdigheder.

Desuden kan arbejdstagernes og tjenesteudbydernes mobilitet lettes gennem forholdsmæssige adgangskrav for lovregulerede erhverv, en mere gnidningsløs anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og en enklere og mere digital registreringspraksis for borgere, der flytter til en anden medlemsstat.

9. Handel og åben strategisk autonomi

KPI	Beskrivelse	Mål	Seneste EU-værdi ⁹⁵
KPI 16: Handel med resten af verden (opgjort som andel af BNP)	Handel med resten af verden (opgjort som andel af BNP)	Steg	17,6 % for varer (2022) 14,8 % for varer (2021) 7,7 % for tjenesteydelser (2022) 6,9 % for tjenesteydelser (2021)
Potentiel KPI 16a: Eksport af varer og tjenesteydelser som andel af importen fra resten af verden	Eksport af varer og tjenesteydelser fra EU, Det Forenede Kongerige, USA, Japan og Kina opgjort som respektive andele af resten af verdens import.	Stabil eller steg	16,2 % for varer (2022) 16,4 % for varer (2021) 33,1 % for tjenesteydelser (2022) 35,2 % for tjenesteydelser (2021)

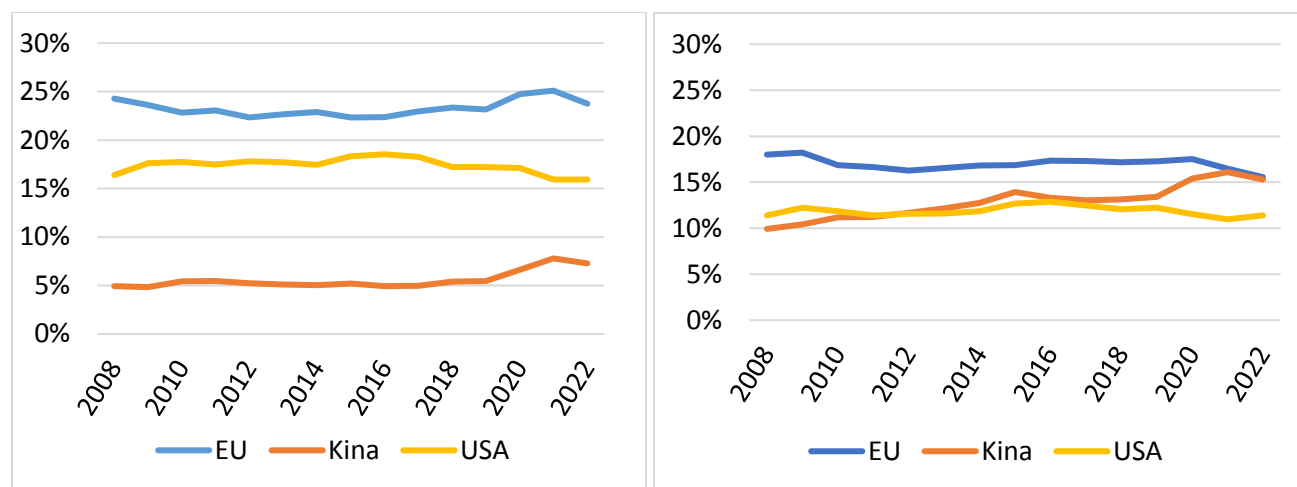
Handel er afgørende for EU's konkurrenceevne på lang sigt. Den fremmer effektivitet og innovation og åbner markederne for EU-erhvervsdrivende. EU har fået økonomisk og politisk styrke af sin position som den største handelsmagt og investor: Den er verdens største eksportør af tjenesteydelser og tegner sig for 16 % af den globale eksport. EU fremmer og lever af åben og regelbaseret handel. Samtidig har nye risici som følge af øgede geopolitiske spændinger, illoyal handelspraksis og asymmetrisk afhængighed fået EU til at tage nye skridt og tilskynde til diversificering af udbuddet ved at styrke handels- og investeringsforbindelserne samt produktionskapaciteten inden for områder af kritisk betydning. EU anvender også sine handelsbeskyttelsesværktøjer og supplerer sin værktøjskasse for at sikre lige konkurrencevilkår for EU's virksomheder.

Handel er afgørende for EU's konkurrenceevne på lang sigt. Handelen med varer og tjenesteydelser uden for EU udgjorde henholdsvis 18 % og 8 % af EU's BNP i 2022. EU er den **største eksportør på verdensplan** (16 % af importen fra alle lande, svarende til Kina og betydeligt foran USA). EU klarer sig særlig godt inden for tjenesteydelser (se Figure 5) og

⁹⁵ Der er anvendt de data, som var tilgængelige i december 2023. Bilag 1 "Oversigt over KPI'er for konkurrenceevne på lang sigt" til SWD(2024) 78 indeholder oplysninger om langsigtede tendenser.

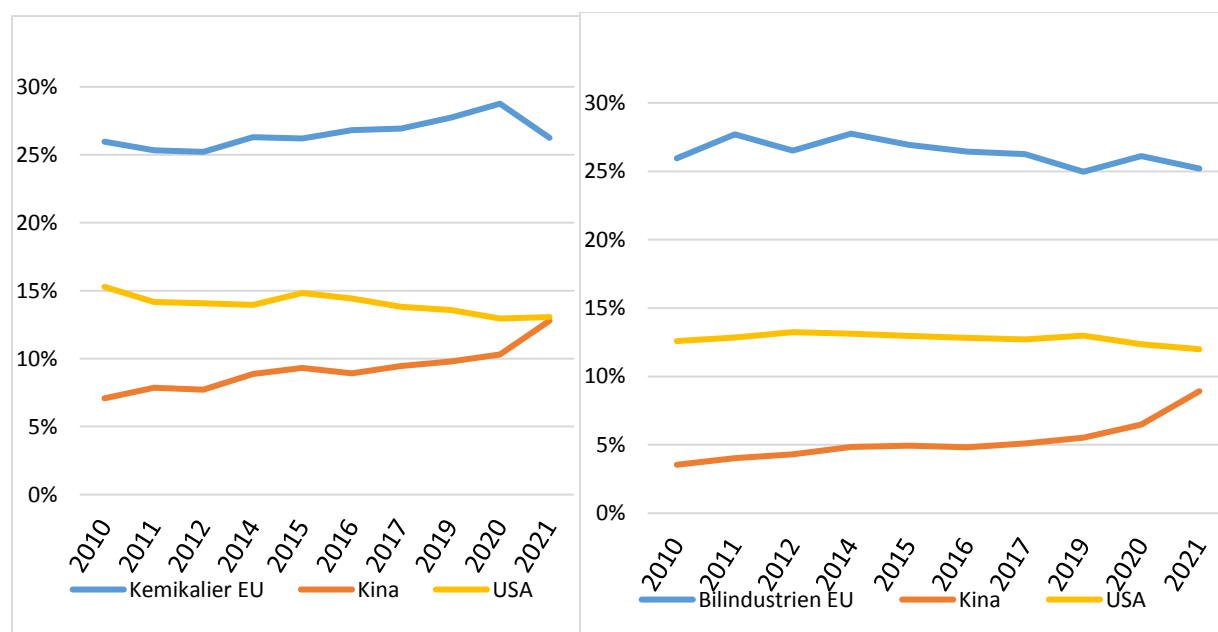
eksport af højteknologi (23 %), selv om denne andel gradvist er faldet i løbet af det seneste årti⁹⁶. EU dominerer også den globale eksport inden for flere fremstillingssektorer såsom kemikalie- og bilindustrien (se Figure 6), hvor den seneste udvikling, navnlig energikrisen og Kinas hurtige vækst på markederne for ren teknologi, imidlertid har resulteret i tab af markedsandele. Faktisk kan en kombination af "push"-faktorer (højere energiomkostninger i EU) og "pull"-faktorer (meget attraktive investeringsbetingelser i tredjelande) have en negativ indvirkning på de investeringer, der er nødvendige i Europa for en vellykket grøn og digital omstilling.

Figur 5 : Andel af verdenseksporten: i alt (venstre), tjenesteydelser (højre)

Kilde: Europa-Kommissionen baseret på Verdenshandelsorganisationen (WTO)

Figur 6: Andel af verdenseksporten: EU, Kina, USA (%): kemikalier (venstre), bilindustrien (højre)

Kilde: Europa-Kommissionen baseret på WTO

⁹⁶ [Økonomisk modstandsdigtighed| Resultattavle for det indre marked \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/ekonomisk-modstandsdigtighed-resultattavle-for-det-indre-marked-europa.eu).

Covid-19-pandemien og Ruslands invasion af Ukraine har afsløret det indre markedes sårbarhed over for forstyrrelser i forsyningskæden, hvilket har krævet en modig indsats, såsom gensidige foranstaltninger, fælles indkøb og diversificeret forsyning⁹⁷. EU's energiplatform har været afgørende for at samle de europæiske køberes efterspørgsel og sikre gasforsyninger til Europa fra internationale producenter og leverandører. Den kan anvendes som en plan for tilrettelæggelse af fælles indkøb af strategiske råvarer, herunder brint og kritiske råstoffer.

EU's **eksponering for Kina** er steget i løbet af de seneste to årtier. De seneste eksportkontroller, som Kina har foretaget med produkter, der indeholder gallium, germanium og kunstig grafit, viser de iboende risici ved vidtrækkende økonomisk afhængighed af import fra én leverandør uden for EU. I den forbindelse er Kommissionen i færd med at udvikle og gennemføre sin strategi for risikobegrænsning over for Kina.

Som svar på anmodningen fra Det Europæiske Råd i oktober 2020 identificerede og begyndte Kommissionen at gøre noget ved EU's **strategiske afhængighed**⁹⁸. Strategisk afhængighed tegner sig for ca. 9,2 % af den samlede import til lande uden for EU, med "single points of failure"⁹⁹ i 40 % af de identificerede tilfælde. Nøglesektorer som rumfart og forsvar er også udsat for udenlandsk afhængighed, der kræver en øget integration af disse markeder inden for EU.

Flere **lande uden for EU** har truffet foranstaltninger til at mindske deres egen afhængighed og fremme kredit og investeringer i strategiske sektorer¹⁰⁰. Ved hjælp af statsstøtte til statsejede virksomheder, støtteprogrammer, statslige udviklingsfonde og handelspraksis, er Kina nu førende på markedet for ren teknologi. Kinas bebudede investeringer overstiger 280 mia. USD, hvilket fører til overkapacitet og prispres, der kan bringe forretningsgrundlaget for andre industrier i fare. Med den amerikanske Inflation Reduction Act (IRA) har USA intensiveret sin indsats for at bekæmpe klimaændringer. USA's tilgang er baseret på subsidier med henblik på at skabe et indenlandsk produktionssystem af nettonulteknologier. Visse elementer i IRA, navnlig med hensyn til diskriminerende krav til produkters indhold og samlingssted, og subsidier til produktion, har givet anledning til bekymring blandt internationale partnere og EU¹⁰¹. F.eks. øger skattefradragene i IRA den omkostningsmæssige fordel ved den indenlandske produktion af batteripakker med 25-30 % af de samlede produktionsomkostninger¹⁰².

⁹⁷ [REPowerEU \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/energy/electricity/repower-eu/).

⁹⁸ Europa-Kommissionens Generaldirektorat for det Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er, SWD(2021) 352 "Strategic dependencies and capacities", SWD(2022) 40 final "EU strategic dependencies and capacities: second stage of in-depth review", Single Market Economic Papers, n. 14 "[An enhanced methodology to monitor the EU's strategic dependencies and vulnerabilities — European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/enhanced-methodology-to-monitor-the-eu-s-strategic-dependencies-and-vulnerabilities/)".

⁹⁹ Risikoen for "single points of failure" afhænger af to produkttegenskaber: 1) eksistensen af et centralt knudepunkt i verdens handelsnetværk for det pågældende produkt og 2) en høj koncentration af verdenseksporten i ét land. Den kalkulerede risiko for global "single point of failure" fås ved at kombinere disse to indikatorer. Yderligere oplysninger findes side 18 i Single Market Economic Papers, n. 14 (se ovenfor).

¹⁰⁰ Bilag 5 til denne meddelelse indeholder en oversigt over centrale internationale partners resiliensforanstaltninger (SWD(2024) 78).

¹⁰¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_23_5245.

¹⁰² Deloitte (2023), "Sustainability & Climate IRA and the net-zero race — How EU industrial policy should respond", s. 11.

For at tackle sådanne udfordringer har EU udviklet sin egen værktøjskasse, der kombinerer indsatsen for at diversificere udbuddet og øge den indenlandske kapacitet¹⁰³.

Kommissionen er fortsat aktivt engageret i at beskytte og reformere WTO for at imødegå konkurrenceforvridninger mere effektivt, og den kommende 13. ministerkonference markerer en vigtig mulighed. Den har også indgået frihandelsaftaler og økonomiske partnerskabsaftaler, f.eks. med New Zealand, Kenya og Chile, og forhandler om andre. Sideløbende hermed har EU for at fremskynde industrisamarbejdet indgået **strategiske partnerskaber om råstoffer** med Canada, Ukraine, Kasakhstan, Namibia, Argentina, Chile, Den Demokratiske Republik Congo, Zambia og Grønland. Disse partnerskaber fremmer industriprojekter i lande uden for EU med EU's aftagere¹⁰⁴ og støtter udviklingen af bæredygtige værdikæder og lokale kvalitetsjob. Partnerskaberne med udviklingslandene understøttes af EU's bredere **Global Gateway**-strategi. EU har også indgået fire **digitale partnerskaber** med Japan, Korea, Singapore og Canada, der navnlig fokuserer på sikker 5G, cybersikkerhed, kvantedatabehandling og halvlederindustriens modstandsdygtighed¹⁰⁵. EU arbejder også hen imod bindende **digitale handelsregler** med centrale partnere¹⁰⁶.

EU har også vedtaget en række nye instrumenter sammen med sine handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter for at værne om, at **konkurrencen kan finde sted på lige vilkår**¹⁰⁷. Kommissionen har navnlig indledt en formel undersøgelse af konkurrencefordrejende subsidier af importerede batteridrevne elektriske køretøjer fra Kina¹⁰⁸.

Desuden har EU også vedtaget den europæiske økonomiske sikkerhedsstrategi. Kommissionen imødegår de identificerede risici ved at foreslå foranstaltninger til at **fremme** EU's konkurrenceevne, **beskytte** EU's økonomiske sikkerhed og yderligere styrke samarbejdet ved at **indgå partnerskaber** med en lang række lande. Kommissionen vedtog i januar 2024 en pakke af forslag til gennemførelse af denne strategi¹⁰⁹.

¹⁰³ Dette omfatter bl.a. den indsats, der er gjort som led i industriplanen for den grønne pagt, herunder forordningen om nettoindustri og de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser.

¹⁰⁴ I forbindelse med det strategiske partnerskab med Kasakhstan har virksomheder i EU og Kasakhstan f.eks. etableret et samarbejde om udvinding af sjældne jordarter fra affald fra uranminer, i luftbåren geofysisk undersøgelse og bæredygtig behandling af to wolframforekomster i Kasakhstan, nogle gange med finansiering fra EU og EBRD.

¹⁰⁵ [Digitale partnerskaber | Europas digitale fremtid i støbeskeen \(europa.eu\)](#).

¹⁰⁶ Forhandlingerne med Japan er afsluttet og pågår med Sydkorea og Singapore.

¹⁰⁷ EU har f.eks. vedtaget EU's forordning om udenlandske subsidier, forordningen om screening af udenlandske direkte investeringer, instrumentet til bekæmpelse af tvang og instrumentet for internationale offentlige udbud.

¹⁰⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/ip_23_4752.

¹⁰⁹ Nye værktøjer til styrkelse af EU's økonomiske sikkerhed — Europa-Kommissionen (europa.eu).

EU bør opbygge et mere moderne netværk af handelsaftaler, partnerskaber og alliancer og samtidig fortsætte arbejdet med at styrke det multilaterale samarbejde og den åbne handel.

Samtidig kan vores forbedrede arsenal af handelsbeskyttende værktøjer øge den økonomiske sikkerhed og modstandsdygtighed. EU bør anvende handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte det indre marked, når det er nødvendigt, og løbende arbejde på at vurdere og håndtere økonomiske sikkerhedsrisici i et komplekst miljø.

Kommissionen og medlemsstaterne bør: 1) aktivt overvåge de strategiske forsyningskæders modstandsdygtighed og deltage i de risikovurderinger, der er fastsat i den økonomiske sikkerhedsstrategi, 2) tilpasse strategier for forsyningskæder og opbygge industriel kapacitet på områder af strategisk betydning ved at udnytte synergierne i en koordineret indsats, navnlig via udvalget for halvledere, Udvalget for Kritiske Råstoffer og platformen for nettonulteknologi i Europa og 3) fremme diversificering gennem samarbejde mellem europæiske aktører og partnerlandenes industrielle aktører i projekter vedrørende råstoffer og digitale partnerskaber, der er etableret af EU.

Konklusion

I en udfordrende global geopolitisk kontekst i hastig forandring er det indre marked fortsat EU's stærkeste aktiv. Denne meddelelse minder os om, at det indre marked ikke er et statisk resultat. EU's sundhed og vores økonomiers konkurrenceevne afhænger af vores fælles og vedvarende bestræbelser på at pleje det og sikre, at det fortsat er i overensstemmelse med de økonomiske realiteter.

I løbet af de seneste år har EU moderniseret det indre marked ved at organisere sit digitale rum og skabt et ensartet regelsæt for virksomheder, så de kan operere online i hele EU. EU har også fokus på at fremme en mere cirkulær økonomi, der skaber forretningsmuligheder for virksomhederne og besparelser for forbrugerne.

Desuden har EU gjort en indsats for at fjerne hindringerne for investeringer. Kommissionen har taget et afgørende skridt for at mindske indberetningsbyrden. EU-instrumenter støtter investeringer i den grønne og den digitale omstilling. Pagten for færdigheder og foranstaltninger til fremme af arbejdskraftens mobilitet har til formål at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft. Nye foranstaltninger såsom mikrochipforordningen, forordningen om nettonulindustri eller forordningen om kritiske råstoffer vil fremskynde produktionsprojekter inden for fremtidens teknologier og afhjælpe sårbarheder i forsyningskæden.

I denne meddelelse peges der på områder, hvor EU's globale konkurrenceevne kan opretholdes og forbedres, navnlig:

- Måltrettet indsats for at forbedre og forenkle gennemførelsen af vedtagne regler, herunder ved at undgå tilføjelse af nationale regler "oven i" EU's bestemmelser, for at gøre det lettere at drive forretning og iværksætte i Europa.
- Kommissionen og medlemsstaterne bør fremskynde indsatsen i forhold til håndtering af energiomkostningerne gennem fremskyndet udbredelse af dekarboniseret energi og investeringer i infrastruktur, herunder net og grænseoverskridende forbindelser.
- Kommissionen og medlemsstaterne bør fortsat prioritere indførelsen af en ægte og dyb kapitalmarkedsunion for at lette adgangen til privat finansiering, ikke mindst til risikovillig kapital og venturekapital, og for at muliggøre opskalering af virksomheder i Europa.
- Der er behov for fortsatte offentlige investeringer for at sikre Europas konkurrencefordel på centrale prioriterede områder i lyset af succesen med Next Generation EU og REPowerEU. Rettidig gennemførelse af EU-midler såsom samhørighedspolitikens instrumenter kan bidrage til at sikre lige konkurrencevilkår og øge den regionale konvergens i det indre marked, herunder gennem øgede investeringer på strategiske teknologiområder, der er omfattet af STEP.
- Der er behov for yderligere at prioritere forskningsindsatsen og styrke omsætningen af forskningsresultater til praktiske forretningsapplikationer.
- Ikke mindst for at sikre, at EU's virksomheder fortsat kan klare sig inden for den digitale sektor, sektoren for ren teknologi og andre strategiske sektorer, bør EU fortsat fremme fair og åben handel og anvende handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter til at beskytte det indre marked, når det er nødvendigt.
- Der bør lægges større vægt på manglen på kvalificeret arbejdskraft i forbindelse med den bredere demografiske udvikling, navnlig gennem en indsats på uddannelses- og erhvervsuddannelsesområdet, men også ved at lette mobiliteten for færdigheder og talent i og til EU.

På baggrund heraf er der i denne meddelelse redegjort for de områder og retningslinjer for, at de aftalte indsatsområder i den langsigtede strategi for konkurrenceevnen skal lykkes, og for at arbejde hen imod de mål, der er fastsat heri, og i meddelelsen "Det indre marked fylder 30".

Denne drøftelse vil fortsætte og generere afgørende bidrag med offentliggørelsen af Enrico Lettas kommende rapport på højt niveau om det indre markeds fremtid og Mario Draghis rapport om europæisk konkurrenceevne i fremtiden.

I afventning af disse bidrag opfordrer Kommissionen Rådet, Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet til at drøfte den nuværende situation og udsigterne til fremskridt på det indre marked og inden for konkurrenceevne i lyset af denne rapport.